

Josef
Holcman

KACÍŘSKÉ VINOBRANÍ

Josef
Holcman

KACÍŘSKÉ VINOBRANÍ

Tato kniha vyšla s podporou manželů Michaely a Františka
Severinových a spolku Naše Slovácko Vracov.

Poděkování patří také Miroslavu Zelinskému za první
a nejdůležitější redakci textu.

Civilizovaní lidé směřují tam,
kde zraje víno.

Charlie Chaplin

PREDSLOV

Neobvyklé dielo, magnetizujúca studnica moravskej slovesnosti. Spočiatku to bolo pre mňa nel'ahké. Bolo treba do písma načierať dva-tri razy. Až neskôr som mohol lámať riadky, až potom som tomu začal rozumieť. Veta po vete a slovo po slove mi otvárali vstup medzi ľuď a do kraja, ktorý som dosiaľ nepoznal. A navyše, sem-tam som sa dostával do situácií, ktoré som musel riešiť matematicky. Zostavoval som zlomky skladby slov a tie mi pomohli nájsť spoločného menovateľa. Nuž a potom to už išlo. Dej sa kĺzal a text bol čoraz príťažlivejší. Neodsúdené Vlkošsko a jeho ľudia mi odvárali dvere do príbytkov, ktoré voňali chlebom a vínom...

Kniha má desať častí. Každá je o inom, všetky však zatínajú do živého. Akoby aj nie, veď „naši velbloudi nebloudí, tramínek je pramínek a víno je večný samovrah“... Ideme na to. Prvá kapitola (Tíha dedičství), návraty do detstva. Vínne alegórie a ich živé transformácie. Prikrčené domky, obrovský kľúč vo dverách a húpací koník s pyskami plnými peny. Starečkova sviečka a zlaté brnenie vínnych princov. Vínne alegórie, tajomné tóny myšlienok. Vlkošsko, raj na zemi, vínne podzemie, kde aj tma horí.

Pavučia pantomíma zleptaná medom... Na dnes to stačilo, zaspávajúce s otvorenými očami...

Kapitola druhá, „Kľúče“. Kľúče zhrdzavelé aj virtuálne. Manželka aj synovia Honza a Kuba ich nevlastnia. Návštevy sa kopia a dvere vŕzgajú od rána do rána. Raz vládne dumavé prítomie (tretia kapitola) a potom nasleduje „Deväť mesiacov“, kapitola štvrtá. Texty víťazia nad unavenými očami čitateľa. Ešteže je tu Galileo Galilei. Génus, ktorý tvrdí, že víno je svetlo (nie tma!) spojené s kvapalinou (nie tekutinou). Fyzika bokom, už sme v piatej kapitole. Nazýva sa „Košť“, koštovka. Aktér Proso tvrdí, že koštovanie vína je spôsobené ťahom vlastnej krvi! Už sa nekoštuje, chuťové poháriky sú unavené a ušmudlené čaše sa prevracajú krikom. Majstri vinárskej samouky sa nadúvajú ako podrezaní moriaci. Vľkošskí doktori enofilozofie... Kľúč je stále vo dverách a aj Racodium cellare podľahlo clivým melódiám moravského folklóru...

Šiesta kapitola, „Vinobranie“. Podľa autora sa do vinice prichádza v šatách svojich predkov. Mysel' sa zošľachťuje, duša kvitne, fyzika tela poslúcha a z vinohradníka sa stáva vinár. Opäť iný svet. Ešte čarovnejší a príťažlivejší. Aj vďaka autorovi. Požičiava si Seifertovo posolstvo a tíško šeptá: „A pak do svých dlaní, které si předtím smočil do rosy, trošičku vína pro své rozjímání na stránkách tvých si skromně vyprosí.“ Obaračka je plná farieb, vinica „kvitne“ znovu. A sú tu ďalšie kapitoly. „Pres neboli lis“ (VIII. kapitola). Dialóg s autorom pokračuje. Text sa kľže na

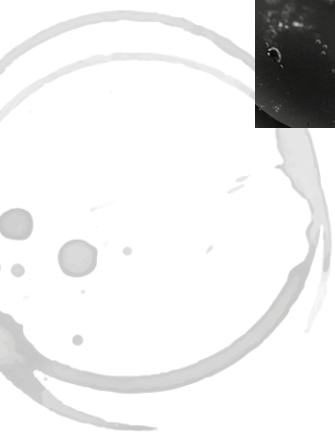
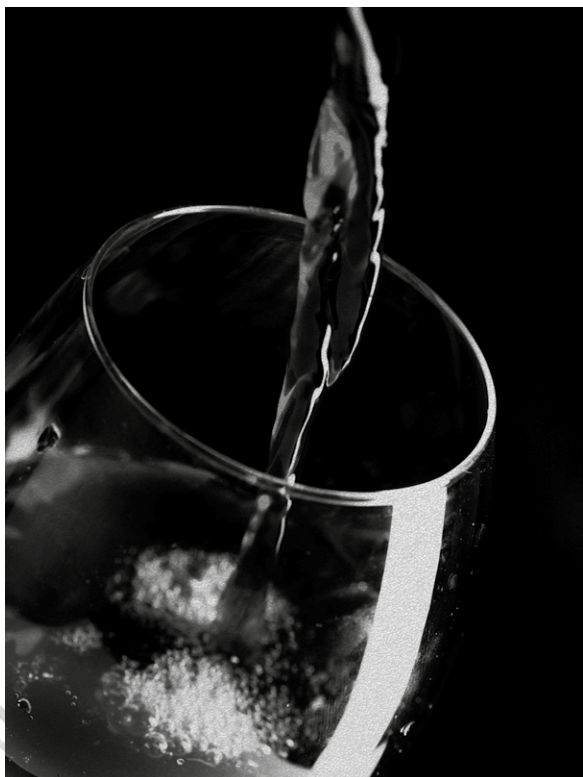
hrane úsmevných mysterióznych situácií a mnohé príbehy sú na medzi fikcie. Páči sa mi to... Nemý svedok, Holcmanov vretenový lis z počiatku 19. storočia. Dejú sa zázraky. Reformácia tuhej látky na kvapalinu. Hrozno tečie a mušt predsa nie je tekutina. Svet krúti hlavou, pokusy zmrazovania burčiaku chcú oklamať vedu. Tá sa nedá. Nie všetko ide po starom. Lisovanie nemá násilnícku podobu. Napriek tomu, že bobule umierajú. „Hrozny, moje hrozny, ani kapku vám nenechám“. Tak sa spieva na Vlkošku. Nasledujú texty, kde sa opäť skrúca svet. Ten zachraňujú len kroje moravských žien. Splývajú s krajinou a veštia budúcnosť... Víno sa už čistí a nám tak už nehrozí vyhnanstvo. Zostávame doma a vlaky do Veselí nad Moravou nemajú meškanie. Ešte tu pár rokov pobudneme a náš skon na nás nezabudne. Veltlíčka s moprom je jantárová asambláž... Dôchodcovia už nepracujú z chuti ale zo zúfalstva. Život je neúprosný. Čoraz častejšie sa stretávame na vlkošskom cintarisku. Je nás čoraz menej. Jarda zomrel vo vinici. Nebolo mu ani šesťdesiat... A kacíri dvíhajú hlavy. Náš život nebude nikdy pokojný. Ani tam dole pod zemou...

Kapitola deviata, „Noci“. Každodenné cesty medzi potokom a sklepom. Cvrlikanie svrčkov neutícha... Čakárne lekárov sú plné a víno je stále pri mne. Drží sa nás ako kliešť. Kol'ko som ho vypil? Dva litre za týždeň, sto litrov za rok. Možno aj viac. Mám ho na jazyku vo dne, v noci a neviem odpovedať, či za tmy je víno čierne. Nie som predsa Francúz. Tí pijú Pinot noir aj vo dne... Pretnem tmou a snívam. Aj vo dne. Sny odomykajú moju dušu.

Na zoseknuté listy viniča píšem poéziu. Čo na tom, že verše sa smrekovsky nerýmujú. Veď aj biblia je „líná“, keď hladká ťa víla menom vína... A svitá nový deň. Ocitám sa v krčme a počúvam, že za komunistov bolo lepšie. A že Rusi urobili v šesťdesiatom ôsmom u nás poriadok. Génus komunistickej tuposti a arogancie je neporaziteľný.

Kapitola posledná, desiata. S názvom „Rána“. Telo je skleslé, ale metabolizmus ešte funguje. A zdá sa, že alkoholdehydrogenáza je u bielej rasy prebujná. A menej síry v moravskom víne znamená aj čistú hlavu. Vychádza slnko a začína divadlo. Orchester diriguje Louis Pasteur. Na Vlkošku aj vo Vinohrádkoch znejú len čisté tóny a je akosi priskoro, už teraz drhnúť na „patre“ úst drzé mladé vína. Je čas na milovanie. Milovanie rodného kraja. Vôľ a hl'adať a nachádzať bludičky fotosyntézy na pitoreskných úbočiach pruhovaných kopcov. Vinice hrajú badminton. A ja som v ňom dobrý. A moji synovia sú ešte lepší. Napokon sú to moje gény. Gény boha Bakcha. Či sa vám to páči a či nie, tie gény sú trvalou súčasťou vášho vínneho kráľovstva, ktoré vonia moravským materským moprom...

Fedor Malík, vlnař a publicista, māj 2024

VÍNO BEZ KYSELINY JE
ANDĚL BEZ KŘÍDEL.

PROLOG

Chtěl bych vám teď povědět, jak jsem objevil náš vinný sklep

Nášemu vínu se kdysi zdál sen, že je krví, která koluje ve
vinařových žilách

Chtěl bych se vám svěřit, že není nic smutnějšího, než když
podzimní vinohrad dokrvácí

Stařeček nakrmil zámek klíčem a kádě za dveřmi otevřely
klín kvasících hroznových třpytů

Chtěl bych vám vyprávět, jak se krásní ignoranti ve sklepe
stávají tím, čím jinak nejsou

Jako mírumilovní piráti nasedají do bárky plující tichem
sklepení a košťýřem veslují vesele

Chtěl bych vám povykládat, kdy jsem zakotvil v zátoce zvané
Vinohrádky

Od těch chvil můj pevný krok stoupá dolů kloktat vratké
schody skleповé a vínu víčka otvírat

Chtěl bych popsat to němé tajemství podzemní: v létě stu-
dená studna v zimě horkem hoří

Od té doby piju vůni vína okovaného a moje nevinné stopy
jdou neomylně přede mnou

Chtěl bych vám dokázat, já, slavnostní lupič bobulí, že víno
bez kyseliny je anděl bez křídel

Víno je studený ohříváč mlhy všednosti a ztracených písní,
těch mincí na stěnách v plísni

Chtěl bych nakreslit šachovnici a do bílých polí vpisovat
neznámé city ze života hroznů

Víno, které nemá svoji kroniku, je bezejmenné, proto znám
rodokmen všech svých hlav

Chtěl bych popsát, jak vinař ráno trpí s vinohradem a vpo-
večer znovu křtí jeho tekuté dítě

Očima hladím dubové nádoby smrti posvěcené a tak si
s otcem i stařečkem ruce podávám

Chtěl bych jazykem zaznamenat stvoření vína, při němž
slovo se stává skutkem tekoucím

Zaslechl jsem v září šumný řev burčáku: Kde jste kdo, pojďte
honem, akorát vřu!

Chtěl bych vám sdělit, že vést život s révou vinnou poctivě
je náročnější než život sám

Řachnutí špuntů z bečky, veltlín hraje pohádku Hrnečku vař
a láva se řine do světa

Chtěl bych popsát, jak vinař musí ráno vstávat z mrtvých
a skládat slib věrnosti vodě